

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire,
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
voornitbelating.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—

Afzonderlijke nummers fl. 0,25.

Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,075.

BUREAU VAN DIT BLAD

OP CURAÇAO,

PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

De Agentuur

ten huize van de Heeren

JAN KELIS, Curaçao, — Otrabanda.

JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.

JOSE A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.

CALENDARIO.

Mei.

21 DOMINGO IV. Dierpen de Pascr.

21 LUNA. S. Sra. Auxilio di Cristian.

25 MARTES. S. Gregorio VII. papa.

26 HAZON. S. Felipe Neri, c.

27 HUERTES. Sta. Maria Magdalena de Pazzi, v.

28 VIERNES. S. Germano, ob.

29 SABRA. S. Maximino, ob.

STAND DER MAAS.

L. K. 25 Mei 7 ure M. P. M.

Opkomst der Zon:

25 Mei 5 ure 39 min.

Ondergang der Zon:

25 Mei 6 ure 21 min.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.

Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagur padilanti.

Pa lugarnan for Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10.— pa aña.

Un number su fl. 0,25.

Un anuncio di 1 te 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,075.

SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:

23 Mei Harrison van Liverpool

30 .. Maracaibo .. Maracaibo

2 Juni Philadelphia .. New-York

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:

23 Mei Maracaibo naar Maracaibo

2 Juni Valencia .. New-York

14 .. Philadelphia .. New-York

WIJLEN

MR. H. J. A. VAN EWIKJ.

Door middel van twee Bulletins heeft zich de Amigoe di Curaçao deze week jegens zijn geachte intekenaren en verdere ingezetenen dezer Kolonie van den treurigsten zijner plichten gekwet. Met weemoed staren wij nog op het graf, dat het eerbiedwaardig lichaam van den algemeenen Vader van Curaçao's katholieken tot laatste rustplaats verstrekt. Wij treuren en weenen; terwijl geen andere troost ons overblijft dan alleen de verrijzenis, welke ons het Kruis zijner grafstele zoo luide verkondigt en belooft: de verrijzenis, die, wat leeft en gestorven is na een Gode welgeval- lig leven, hereenen zal tot een eeuwig en zalig leven.— De dood echter moge ons ontrooven wat hij wil en vermag; hij sla ons de vlijmendste wonden tot in het diep- ste van ons hart: daar is één bal- sem dien Gods liefde en goedheid voor onze hartewonden overlaat, n. l. het vertroostend aandenken van en de liefde voor den doode- zelf. En Curaçao vereerde en be- minde zijn overleden Bisschop. Het was een stille eerbied, een innige liefde, die te meer zich thans onver- hopen uiten na zijn verscheiden — omdat de waardige Prelaat tijdens zijn leven de eenvoud en eenzaam- heid beminde, en in die eenzaam- heid door overweging en gebed de zegenrijkste plannen voor zijn Vica- riaat ontwierp en later schier onop- gemerkt ten uitvoer bracht. Het zegt niet weinig, al het goede en edele dat Hem als erfdeel zijner doorluchtige Voorgangers was na- gelaten, te hebben gewaardeerd, gesteund, aangemoedigd en tot grooterontwikkelinggebracht. Den schat des geloofs heeft Hij weten te bewaren onder Zijne geloovigen; de eerbied voor „het Katholiek zijn” is tijdens Zijn bestuur onder an- dersgezinden zoo niet ontstaan en geboren, dan toch in hooge mate toegenomen omdat het Katholiek geloof zich in deze Kolonie door

zijn heilvolle werken gedurende de laatste 16 jaren schitterend open- baarde. Een drietal Kerken en twee Kapellen werden op dit ei- land nieuw gebouwd; op Aruba is nog onlangs aan den Noord de nieuwe St. Anna-Kerk inge- zegend; een vijftal andere Gods- huizen zijn in dien tijd aanmerke- lijk vernieuwd of vergroot; het Roomsche Katholiek weeshuis op Habai vond in den doorluchtigen Overledene een edelmoedigen be- schermer en vader, het Jongens- weeshuis op Sta. Rosa een stich- ter en weldoener; onderscheidene geestelijke Congregaties verwier- ven Zijne goedkeuring en aanmoe- diging; de St. Jozefs-vereeniging kwam hoofdzakelijk door den bij- stand van wijlen onzen Vicarius Apostolicus tot stand; en eindelijk streed onze onvergetelijke Oppr- herder den strijd onzer eeuw, den strijd onzes Heeren voor de Chris- telijke en katholieke opvoeding on- zer katholieke kinderen. En met welk gevolg!— De zusterscholen, zoowel in de stad als in de buiten- districten en op de eilanden, vonden in wijlen Monseigneur hetzij recht- streeks of zijdelings een raad- gever en beschermer overeenkom- stig de behoeften van elke plaats; de Katholieke jongensscholen op Pietermaai en Otrabanda waren tot op het laatste oogenblik van zijn leven het voorwerp van zijn herderlijke zorg, als zijnde het on- misbaar vereischte eener katholieke opleiding voor kinderen van ka- tholieke ouders.

Na zulk een apostolischen ar- beid zij onzen onvergetelijken Bis- chop en Vicarius Apostolicus de rust des eeuwigen levens van harte gegund; ofschoon wij met droef- heid dien dierbaren Vader aan onze zijde missen. Curaçao kende de edele gaven van zijn geest; Curaçao's armen en ieder die raad en hulp behoefde, kende zijn mild en onuitputtelijk vaderhart. Wel- spreken stemmen dan de onze kunnen zijn priesterlijke en bis- choppelijke deugden roemen, zijn aandenken onder de Katholieken

in hun gebed en vóór het Altaar in dankbaarheid en zegening doen blijven — toch zij hier door ons, uit erkentelijkheid jegens Monseigneur van Ewijk, voor onze lezers in her- rinnering gebracht dat de Ami- goe di Curaçao, alhier het eerste katholieke weekblad, zijn oorsprong en middelen van voortbestaan ge- durende twee en een half jaar aan de milde tegemoetkoming van wij- len den Vicarius Apostolicus te danken heeft. In dien tijd vooral was het ons menigmaal gegeven een blik te slaan in het volle en rijke leven van den bijna 60-jarigen ede- len Bisschop. De sluier van zijn heer- lijk priesterlijk verleden werd menig- maal voor ons opgelicht: wij zagen den priester en dominicaan in den ouderdom van 24 jaren uit liefde voor de wetenschap naar Rome snellen; maar Gods Voor- zienigheid deed hem op zijn reis daarheen in den persoon van Mgr. Griffith, Vicarius Apostolicus van de Kaap de Goede Hoop, een missionaris ontmoeten, wiens heilige zielenijver ook weldra een- zelfde liefdevuur in het jeugdig priesterhart van den pater Domi- nicaan ging ontsteken. Met goed- vinden zijner overheid volgde Pa- ter Petrus van Ewijk dien waardigen Prelaat naar de En- gelsche missie, waar hij geduren- de vier jaren zegenrijk arbeide onder de Katholieke Ieren, die over eene uitgestrektheid van niet min- der dan 600 mijlen verspreid wa- ren. In 1856, den 9n April, zag de missionaris zijn vaderland we- der, daar arbeide hij onder zijne broeders in onderscheidene paro- chies en eindelijk zelfs werd hij hun hoofd en leidsman als Prior van het Dominikaner-klooster te Utrecht en later van het hoofd- convent en collegie te Huissen bij Arnhem. Onverpoosde studie, o- verweging en gebed hadden den Prior van Huissens klooster tot die volmaaktheid opgevoerd, wel- ke bij de verkiezing van eenen priester tot de Bisschoppelijke waardigheid bij den H. Stoel zoo- zeer in aanmerking komen.

De benoeming van den waar- digen kloosterling tot Apostolisch Vicaris van Curaçao (28 Mei 1869) en zijne verheffing tot de Bisschop- pelijke waardigheid (8 Juni 1869) vonden dan ook hartelijke toeju- ching bij al wie toenmaals den Z. Eerwaarden Prior van Huissen kenden en der Curaçaosche Mis- sie een vernieuwden bloei toe- wenschten. In verbo tuo la- xabo rete—op uw woord zal ik het net uitwerpen — deze heerlij- ke wapenspreuk was de volle uit- drukking van Mgr. van Ewijk's liefde voor de Kerk en den Apostolischen Stoel, geloof in de kracht zijner Bisschoppelijke zending, ver- trouwen in de hulp van Hem die de dorre zandwoestijn met bron- nen van levend water vruchtbaar maakt. Sedert behoorde wijlen onze Bisschop geheel aan zijn Vi- cariaat en deszelfs geloovigen. Al de heerlijke gaven van zijn geest en karakter kwamen ten goede aan onze Missie; hij beminde zijn clerus en was trotsch op hun ach- ting en liefde; zoovele voortrefse- lijke werklieden als Hij bij zijn komst in dezen wijngaard des Hee- ren (11 Juli 1870) aantrof, eerde hij in zijn hart: biddend zegende hij hun veelzijdigen arbeid. Zijn goe- de werken jegens de armen, wij- ze raadgevingen en krachtige on- dersteuning aan allen die in hun ondernemingen steun en raad be- hoefden, en ontelbare andere heil- volle uitwerkselen van zijn man- lijk karakter, oprecht vrienden- hart en Hoogepriesterlijke digni- teit — dat alles vormt den eere- krans waarmede het beeld van den diepbetreunden Vader dezer Missie, na zijn verscheiden uit dit leven, recht heeft door de zijnen gekroond te worden. Dezen eerekrans legt de Amigoe di Curaçao met weemoed en dankbaarheid neder op het nog versche graf van zijn dierbaren stichter en weldoener: den Vader des Eeuwigen Levens biddend, dat zulk een edele ziel gekroond worde met de glorie der heiligen.

R. I. P.

DIFUNTOE
MGR. H. J. A. VAN EWIJK.

Pa medio di dos Boletin Amigoe di Curaçao a cumpli e siman-aki coe un di su mas tristoe deberran na su amable suscritor- nan i na otro habitantenan di e Colonia-aki. Coe pena nos ta contempla ainda e graf, koe ta último lugar di descanso pa resto respectable di Tata comun di catolicanan di Curaçao. Nos ta lamenta i jora, mientras no ta keda nos otro consuelo sino e *resurreccion*, koe e cruz di su graf ta anuncia i priminti nos; e *resurreccion*, koe ta doena un bida eterna na toer esnan, koe ta hiba i koe moeri despues di a biba segun voluntad di Dios.—Morto por kita for di nos toer lo ke é kier; é por doena nos herida di mas cruel den mas profundo di nos coerazon: tin un bálsamo koe amor i bondad di Dios ta doena nos, es ta: grato recuerdo di es koe a moeri, i amor pa e difuntoe. I Curaçao tabata respeta i stima su Obispo van Ewijk. Curaçao tabatin pa su Obispo un respeto secretoe, un amor íntimo, koe tabata moestrar claramente coe i despues di su separacion for di nos. Na su bida nos digno Prelado tabata stima sencillez i soledad; den e soledad-ai, koe é tabata dedica na meditacion i oracion, é tabata forma proyectonan di mas bendicionar pa su Vicariato, proyectonan koe despues é tabata realiza casi imperceptiblemente. No ta poco lo ké el a haci pa respeta, sostiene, anima i hiba na major desarrollo toer lo ké ta bon i noble koe el a ricibi como herencia di su ilustrísimo Antecesornan. El a sabi di conserva tesoro di fé den su creyentenan: si durante su direccion e respeto pa Catolicismo no a nace cerca hendenan di otro creencia, a lo menos esai a extendé muchoe mas: pasobra durante e 16

anjanan di su Vicariato, gracia na su trabaonan, fé Católica a revelé di un manera brillante den e Colonia-aki. Un tres Misa i dos Kapel tabata trahar di nobo aki na Curaçao; poco dia pasar ainda un Misa nobo, Santa Ana, tabata bendiciona na Noord di Aruba; den e tempoe-ai un cincoe Misa mas tabata renobar i hacir mas grandi; Weeshuis Católica di Habai tabatin un protector i tata generoso cerca nos ilustrísimo Difuntoe; pa e Weeshuis di mucha homber na Santa Rosa é tabata un fundador i bienhechor; diferente Congregacion a merece su aprobacion i animacion; Union di San José debe su existencia principalmente na proteccion di nos Vicario Apostólico; i finalmente, nos digno i inolvidable Prelado a toema parti den e lucha di nos siglo, e lucha pa doena un educacion Cristian i Católica na jioe Catolicanan. ¡I coe ki resultado!—School di Zusteran, tantoe aki na Curaçao, den stad i na coenucoenan, como na otro islanan di nos Colonia a haja den nos difuntoe Obispo, sea directa ó indirectamente, un consejero i protector segun necesidadnan di cada lugar. School Catolicanan pa mucha homber, na Pietermaai i na Otrobanda, tabata, té na ultimo momentoe di su bida, obheto di su cuidao pastoral, siendo esai un exigencia di mas necesario pa doena un educacion católica na jioenan di familia catolicanan.

Despues di asina un obra apostolica, larga nos desea di toer nos coerazon sosiegoe eterno pa nos Obispo i Vicario Apostólico: aunke, coe muchoe pena, nos ta sinti falta di nos Tata stimar meimei di nos. Curaçao conoce e don noblenan di su alma; poberran di Curaçao i toer hende koe tabatin mester di su consejo i judanza, conoce su coerazon di tata. Voz mas elocuente koe di nos por con-

ta su virtudnan di pader i obispo, i haci su recuerdo keda biba cerca catolicanan den nan oracion i dilanti di Altar—toch, pa gratitud na Monseigneur van Ewijk, laga nos recorda aki pa nos lezadornan, koe Amigoe di Curaçao, promer courant catolica koe a mira luz-aki, debe su origen i su medianan di existencia na contribucion di nos difuntoe Vicario Apostólico durante dos anja i mei. Principalmente den e tempoe-ai nos tabata mas di un bé na ocasion di tira un bista den bida pasar di e Obispo noble-ai, koe tabata conca casi sesenta anja. Pa nos a lamanta e capa di tempoe, koe tabata cubri su bida di pader; i nos a mira e pader Dominicano di 24 anja di edad, koe su amor pa ciencia tabata hiba na Roma; ma Providencia di Dios a haci koe na su biaha el a contra coe un Misionario, kende su zelo santoe di alma a cende un mees candela di amor den coerazon hoben di e jioe di Dominico, E misionario-ai tabata Mgr. Griffith, Vicario Apostólico di Cabo di Buena Esperanza. Coe aprobacion di su majoornan Pader Petrus van Ewijk a sigi coe Mgr. Griffith na e mision Ingles, na oenda el a traha durante cuater anja meimei di e Irlandes catolicanan, koe tabata planar riba un territorio di nada menos koe 600 mijl. Dia 9 di April 1856 e misionario van Ewijk a mira su patria atrobe; ajé el a bai traha meimei di su roemannan na diferente parokia, i por último hasta el a bira nan hefe i director, como Prior di Combentoe di Dominicanonan na Utrecht i despues como Prior di nan Combentoe Principal na Huissen, cerca Arnhem. Hopi estudio, meditacion i oracion a trece e Prior-ai di combentoe di Huissen na e perfeccion, koe Santa Silja ta toema asina tantoe na consideracion, ora é mes te eligi un persona pa Obispo.

Nombramentoe di e digno pader Petrus van Ewijk como Vicario Apostólico di Curaçao [28 Mei 1869] i su elevacion na dignidad di Obispo [8 Juni 1869] tapata un motiboe di alegria pa toer esnan, koe tabata conoce e Prior di Huissen i koe tabata desca prosperidad di Mision di Curaçao. In verbo tuo laxabo rete—*Riba bo palabra lo mi tira mi rede*—e sublime lema ai tabata expresion di Mgr. van Ewijk su amor pa Iglesia i pa Silja Apostólica, fé den forza di su mision Episcopal, confianza den judanza di E, koe ta fertiliza coe fuente di awa biboe e desierto secoe i árido. Foi di é momentoe-ai nos difuntoe Obispo tabata pertenecé henteramente na su Vicariato i su creyentenan. Toer donnan di su spiritu i di su caracter tabata dedicar na beneficio di nos Mision; é tabata stima su Clero i é tabata orgujoso riba aprecio i amor di su sacerdotenan; é tabata honra den su coerazon i é tabata bendiciona, rezando, trabaonan di asina tantoe excelente trahador, koe el a haja na su jegada den e viña-aki di Senjor (11 Juli 1870). Su bon obra coe poberran, su consoho elocuente i su valioso proteccionnan na toer esnan, koe tabatin mester di su apojo i consejo den nan empresanan, i un sin número di otro efecto saludable- nan di su caracter varonil, su coerazon sincero di amigoe i su dignidad como Obispo—toer esai- nan ta forma e corona di honor, coe cual imagen di Tata di e Mision-aki tin derecho di ta coronar despues di su separacion. E corona-ai di honor Amigoe di Curaçao ta pone coe pena i gratitud riba graf frescoe ainda di su fundador i protector stimar, pidiendo na Tata di Bida Eterna, koe asina un alma noble sea coronar coe gloria di santoenan.

R. I. P.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-Besluiten.

Curaçao, 21 Mei 1886.

De Heeren M. P. Curiel en W. G. F. Hellmund, leden van den Kolonialen Raad, met den Administrateur van Financiën, in commissie benoemd, ten einde de bezwaren, die door de betrokkenen tegen den aanslag in de belasting voor de weerbaarheid over 1886 mochten worden ingebracht, te onderzoeken en daarover te beslissen.

Zullende de Commissie de dagen, waarop de voorgeschreven zittingen zullen plaats hebben, in de "Curaçaosche Courant" bekend maken.

De bestaande quarantaine voor schepen, komende uit de havens van Haiti, opgeheven.

De Heer J. H. J. Hamelberg, thans als onderwijzer 3e klasse werkzaam bij het openbaar onderwijs op dit eiland, benoemd tot onderwijzer 3e klasse op St. Eustatius.

Door den Heer Gouverneur is nog ontvangen eene som van f 40.—, welke in Nederland, ten behoeve van de arme bevolking van Aruba, is ingezameld, n. l. f 10.— door de aldaar bestaand hebbende Commissie, en f 30.— door den Heer A. G. van Anrooy, predikant te Kampen.

Die gelden zijn bij het vroeger van wege de Commissie ontvangen be-

drag van f 1.842.75½ voorloopig in de Gouvernements Bank alhier gedeponeerd.

De Heer C. A. Zeppenfeldt, genees-heel- en verloskundige alhier, benoemd tot Gouvernements geneeskundige op het eiland St. Eustatius.

De Gouvernements-Secretaris,
HELLMUND.

—MORGEN, 23 Mei, zal in de H. Rozenkrans-kerk te Pietermaai's namiddags om 5 uren de Vigilie der Overledenen en MAANDAG's morgens om halfacht uur de plechtige H. Mis van Requiem geschieden voor Mgr. H. J. A. van Ewijk z. g.

MAANDAG avond om 6½ uur in de St. Anna-kerk op Otrobanda Vigilie der Overledenen, en DINSDAG's morgens ten 7 ure plechtige Zielemis voor wijlen Mgr. H. J. A. van Ewijk.

NEDERLAND.

HH. MM. de Koning en de Koningin zullen uit de residentie vertrekken zonder het prinsesje. Evenals vorige jaren zal de jonge kroonprinses eerst den vóórlaatsten dag van Hunner Majesteiten verblijf in de hoofdstad, [Zondag 2 Mei] derwaarts gaan, ten einde den volgenden dag hare ouders naar Het Loo te vergezellen.

—Het D. v. Z.-H. meent tegenover de geruchten, volgens welke de kabinets-crisis zou eindigen met aftreden van het tegenwoordig be-

wind, de stellige verwachting te kunnen uitspreken, dat Zijne Majesteit het verzoek om ontslag niet zal aannemen.

—De Tijd beschouwt het optreden van een liberaal ministerie een onmogelijkheid, omdat het niet zou kunnen regeeren zonder een voorstel tot grondwet- en kieswetwijziging en het hiermede na het gebeurde in de laatste maanden onmogelijk zou kunnen aankomen. Derhalve meent de Tijd, dat er alleen sprake kan zijn van behoud van het ministerie Heemskerk of van een kabinet der rechterzijde. Tegen dit laatste schijnt het blad geen bezwaar te hebben.

Het Venl. Wkbl. is van hetzelfde gevoelen en zegt o. a.: "De anti-liberalen zijn nog nooit op de proef gesteld. Men weet dus niet wat er in zit. Laat men hen ook eens in de gelegenheid stellen, te toonen wat zij kunnen. Zij hebben er aanspraak op, nu zij het zoover gebracht hebben van de helft der zetels in de Tweede Kamer in te nemen."

—De navolgende leden der Tweede Kamer zijn dit jaar aan de beurt van aftreding:

Appingadam, J. Schepel; Zuidhorn mr. Cremers; Winschoten, mr. H. Goeman Borgesius; Dockum, mr. W. J. J. van Welderen baron Lengers; Leeuwarden, B. Hingst; Sneek, mr. S. Wybenga en B. H. Heldt; Assen, W. A. baron van der Feltz; Almelo, J. van Alphen; Zwolle, jhr. mr. T. A. J. van Asch van Wijk; Deventer, mr. A. van Delden; Zutphen.

mr. W. G. baron Braantsen van de Zijp. Arnhem, W. Rooseboom; Tiel, F. W. J. baron van Aylva van Pallandt; Nijmegen, mr. M. J. C. M. Kolkman; Amersfoort, mr. J. E. baron Mackay; Utrecht, J. E. N. baron Schimmelpenninck van der Oye; Hoorn, K. de Jong; Alkmaar, mr. W. van der Kaay; Haarlem, Jb. Duyvis; Amsterdam, J. Dirks, mr. H. L. Kist, jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenburg en mr. W. H. de Beaufort.

Leiden, O. baron van Wassenaer van Catwijk; 's-Gravenhage, R. A. W. Sluiter; Gouda, mr. U. H. Huber; Delft, J. C. Fabius; Rotterdam, W. A. Viruly Verbrugge en mr. J. van Gennep; Gorinchem, H. Seret; Dordrecht, mr. J. B. van Ossenbruggen; Zieriksee, J. J. van Kerkwijk; Goes, jhr. mr. J. J. Pompe van Meerdervoort; Middelburg, mr. L. W. C. Keuchenius.

Den Bosch, mr. A. F. Vos de Wael; Boksmeer, mr. J. M. L. H. Clercx; Breda, mr. J. J. W. van den Biesen; Zevenbergen, mr. A. Th. R. C. baron van der Borch van Verwolde; Tilburg, F. H. H. Borret; Eindhoven, mr. A. J. A. van Baar; Roermond, mr. H. F. Lambrechts; Maastricht, jhr. mr. G. L. M. H. Ruys van Beerenbroek.

BUITENLAND.

ROME, 13 Mei.—In de laatste week heeft zich de Cholera in onderscheidene plaatsen van Italië vertoond. Onder de steden worden heden genoemd: Venetië met 6 nieuwe gevallen, Bari met 4 en Brindisi insgelijks met 4 nieuwe gevallen, echter zonder doodelijk gevolg.

PARIS.—Naar men berekent, is de bevolking van Parijs in het laatste jaar met 200.000 inwoners verminderd. Volgens belasting-statistieken staan daar tegenwoordig dan ook niet minder dan 47.500 woningen ledig, die meer dan 800 francs van huur doen, alsmede nog een groot aantal kleine woningen.

De Times over het schrijven van Mgr. Guilbert.

Zoo zij nog een greintje politiek beleid hadden, zouden Frankrijks regeringsmannen begrijpen dat zij niet hun hatelijke vervolgingsmaatregelen tegen de Katholieke Kerk ten slotte slechts een kuil voor zich zelven graven. Dat is ook het oordeel van de Times, een orgaan dat stellig niet van overdreven clericalisme kan verdacht worden. Dat onkatholiek blad zegt, naar aanleiding van het onzeker lezers reeds bekend schrijven van Mgr. Guilbert, rondt dat de heer Grévy zeer goed moet weten hoeveel kwaad er reeds gesticht is door de maatregelen, waarover de kardinaal zich beklaagt.

Als een voorzichtig en met gevoelens van bevrediging bezielde staatsman — gaat de Times voort — moet hij ongetwijfeld gevoelen, dat de strijd reeds te ver is gegaan, en dat een reactie wel eens hierop zou kunnen volgen.

Het catholische toch is inderdaad de werkelijke of officiële godsdienst der meerderheid van het Fransche volk. Het heeft krachten in reserve, waarmee men rekening moest houden.

De kardinaal geeft nopens de gevolgen, die een anti-clerical politiek zou kunnen hebben, waarschuwingen, die de republiek volstrekt niet mag verwaarlozen.

Na er vervolgens op gewezen te hebben hoe de Republiek allesbehalve een zoedanig prestige geniet, dat zij de vijandschap van een groot deel des volks licht zou kunnen tellen, besluit dat blad aldus:

Niets kan tegenwoordig de reeks wetten rechtvaardigen, die de geestelijkheid verbitteren, zonder een merklijk voordeel voor den Staat in het leven te roepen.

Het is de taak eener regering niet, te werken aan de verspreiding van particuliere meeningen, of deze nu al gunstig of ongunstig voor de Kerk zijn; deze elementaire waarheid wordt te dikwijls vergeten. Paul Bert is te Saïgon; zijn geest is in Frankrijk gebleven, en zekere afgevaardigden schijnen geene wijze aangenamer te vinden om hun mandaat niet te oefenen dan die van de Katholieke Kerk te kwellen. Zij kunnen er echter zeker van zijn, dat de Kerk zich niet zal laten neerschamen zonder tegenstand; en zooals kardinaal Guilbert het doet gevoelen, de Republiek heeft noch van God, noch van de geschiedenis de belofte van onsterfelijkheid verkregen.

De kardinaal schrijft eene nota, volgens welke een groot getal Fransche mannen en een nog grooter aantal Fransche vrouwen hun gedrag zullen regelen. Hij doet redenen gelden, die machtig op zich zelve, meer gewicht verkrijgen op een tijdstip, waarop Europa met angst de toepassing beschouwt van eenige der leerstellingen van de vijanden van het clericalisme.

Inderdaad, zoo ooit de heillooze vruchten der anti-clericalie beginnen duidelijk zijn aan het licht getreden, dan is het op dit oogenblik, nu de herhaalde revolutionaire beroeringen, welke de maatschappij tot in haar grondvesten schokken, een algemeene verwoesting schijnen aan te kondigen.

ST. PETERSBURG, 11 Mei. — Tusschen Rusland en China is de strijd over de grensscheiding op dit oogenblik zoo ernstig, dat men het uitbarsten van een oorlog als zeker beschouwt. China heeft in Mantschuri 10,000 man troepen samengetrokken, die geoeftend worden door Duitsche officieren.

LONDEN, tot 14 Mei. — Markies Hartington zal het voorstel indienen tot verwerping der Home-rule; wellicht, dat 87 liberalen zich met hem en de conservatieve partij zullen vereenigen. Chamberlain zal voor de tweede lezing der wet stemmen, bijaldien Gladstone de suprematie van het Engelsch Parlement wil handhaven.

Intusschen blijft de premier zijn wetsvoordracht verdedigen: algemeen is men echter van gevoelen, dat hij geen voor zijn wet geen meerderheid zal kunnen vinden.

KOPENHAGEN. — Ten noorden van deze stad wordt een nieuw fort gebouwd, dat dezen zomer aan 2000 arbeiders werk verschaffen zal; 1500 zullen alleen noodig zijn voor de uitgravingen. Dit fort wordt volgens een geheel nieuw systeem gebouwd. Het wordt niet zooals de oude forten met grachten en muurwerk omringd, maar heeft alleen een systeem van pantserloren, die elkaar ondersteunen en het geheele binnenterrein bestrijken. Het is het eerste van dit soort in geheel Europa, en deskundigen verwachten dat het weldra aller aandacht trekken zal.

ATHENE, tot 13 Mei. — Nog lang bleef Griekenland zich verzetten tegen de eischen der Mogendheden om de wapenen af te leggen; eindelijk verzekerde het zulks te zullen doen; maar er was zoo weinig grond dat men hier op de Griekse trouw zich verlaten kon, dat (10 Mei) vier der groote Mogendheden de havens van Griekenland aanvingen te blokkeeren. Dit middel schijnt gelukt te hebben; want 13 Mei luidde het bericht: "Griekenland heeft zich aan de eischen der Mogendheden onderworpen."

BRUSSEL. — De Groote verkiezingsdag voor de Kamer is bepaald op 8 Juni a. s. Ofschoon de katholieken van België een meerderheid in hun Parlement hebben van 33 stemmen, is de aanstaande verkiezingsstrijd voor hen toch van het grootste gewicht. In de hogere kringen wil men maar niet begrijpen dat het Land reeds lang het liberale juk moede is, en is men daar alles behalve gezind om aan de nog vele overgebleven grieven van de natie te moeten te komen. Het is dus noodig, dat bij de aanstaande verkiezingen de katholieke meerderheid nog eens flink versterkt worde om aldus nog meer de hooge regering te doen gevoelen dat zij toch met den wil der natie en de rechten der meerderheid rekening dient te houden.

Ziehier de namen der provincies met haar tegenwoordige afgevaardigden, die aan den politieken strijd zullen deelnemen.

De prov. Henegouwen, met 23 vertegenwoordigers; allen liberalen.

De prov. Limburg, met 5 katholieke vertegenwoordigers.

De prov. Luik, met 16 liberalen en 1 katholiek.

De prov. Oost-Vlaanderen, met 14 katholieke en 8 liberale afgevaardigden.

Alzoo zijn dit jaar 49 liberalen en 20 katholieke kamerleden aan herstemming onderworpen. De Katholieken hebben niets te vrezen, daar zij in geen enkel arrondissement zullen bestreden worden. Met de liberale vertegenwoordigers is het anders gesteld. In alle arrondissementen zullen zij door de katholieken bevochten worden, en velen zijn nu reeds zeker door de kiezers beleeft aan de deur gezet te worden.

JAMAICA, 14 Mei. — Gisteren en heden zijn alhier schokken van aardbeving waargenomen; ook op St. Thomas, St. Vincent en Grenada zijn dezer dagen aardbevingen gevoeld.

NOTICIA.

Ceremonia fúnebre.

MAJAN, 23 di Mei, cinco ora di atardi lo tin na Misa di Sacratissimo Rosario di Pietermaai Vigilia di Difuntoenan i DIA LUNA mainta mitar di ocho ora Misa solemne di Requiem pa Mgr. H. J. A. VAN EWIJK.

DIA LUNA 6 ora i mei di atardi lo tin na Misa Santa Ana di Otrobanda Vigilia di Difuntoenan i DIA MARTIS mainta pa siete ora, Misa di difuntoe solemne pa descanso di alma di Mgr. H. J. A. van Ewijk.

Cristobal Colon.

Segun ultimo descubrimientoenan di un pader católico, Casanova, Colon, o descubridor di America, a nace na e mees tera koe Napoleon I, esta: na Corsica. — Stad Calvi, na oenda Cristobal Colon a miraluz segun documentonan koe Casanova a haja, lo pone dia 23 di e luna-aki, un piedra na memoria di e celebre descubridor di mundo den un di e cas kibranan den caja Del Filo. Ademas nan kier erigi na Calvi un estatua di Colon, koe nan lo inaugura dia di celebracion solemne dia 400 anja koe el a descubri America (1492). Nan a habri un suscripcion coe e obheto-ai. — President Grévy di Francia a examina e documentonan di Casanova, i, coubencir di nan autenticidad, el a apodera autoridadnan di Calvi pa celebra jubileo di descubrimiento di America como un fiesta oficial.

Ensenjanza neutral i un Republicano.

Na diferente ocasion caba nos a trece bao di bista di nos lezadornan defensa, koe nos enemigos liberalnan mees ta haci pa nos, contra e educacion moderno, koe ta batiar coe number di neutral; i nos ta haci esai, pa moestra nos enemigonan con nan partidarianan mees ta hustifica nos lucha contra e ensenjanza-ai, i pa consuelo di Catholicanan di mira nos derecho, defender pa liberalnan mees.

Asina anto nos ta kere, koe toer nos lezadornan, di un i otro partido, lo tin interes na sabi algo di lo kó Jules Simon, koe ningun hende por sospecha di clericalismo, a papia den Camara Frances contra e ley, koe nan a establece ultimamente na Francia, pa saca toer religioso i eclesiasticonan foi schoolnan. E gran orador-ai, manera ta suficientemente conocer, ta un Republicano caloroso, koe no tin coestumber di sconde su sintimentonan. I, koe é no ta ciegos pa defectonan di su partido, i koe hasta é ta defende su adversarianan riba tribuna di Camara di Republica mees, ora nan ta victima di inhusticia i opresion, nos lezadornan lo mira foi algun pida di su discurso koe nos ta trece aki bao di nan bista.

Despues koe Mr. Jules Simon jama atencion di Camara, koe un di e principonan, koe revolucion a reconoce ta, "koe cada ciudadano tin derecho di ocupa un puesto público", é ta sigi bisa: "asina anto, si boso establece pa principio koe empleo di instructor público no por uni coe cualidad di eclesiastico, boso ta ataca e derecho-ai di cada ciudadano. Di e manera-ai boso ta haci na contradiccion coe sintimentonan di un parti di pueblo; i ta un asunto serio pa hende ataca libertad di un tata, su derecho riba su jioenan."

Mas terminantemente ningun hende por proba arbitrariedad, opresion di liberalnan den cuestion di school; i esai un Republicano mees ta trece na bista di un gobiernoe Republicano.

Jules Simon ta sigi: "Senyor Ministro di instruccion a bisa, "koe instructor eclesiasticonan no por observa neutralidad den asuntoe di religion, i nunca nan lo inspira amor pa republica; en cuantoe na religion nos kier neutralidad, i nos kier un apostolado en cuantoe na politica; ma eclesiasticonan lo no doena nos ni un, ni otro." I nos no tabatin di mas grandi cnidao pa baci eclesiasticonan haja antipatia pa nos institucion republicanonan? Mi ta sostene anto, koe bo no tin razon ora bo kere, koe un instructor meste ta neutral den religion i un apostel den política. Neutralidad ta un imposibilidad absoluta; neutral i nada ta mees coe, ta sinónimo. Un meester no por ta neutral; ademas, doena un mucha cuale boe ki den su manoe, i bo a viola neutralidad. Ma mi ta bai mas aleuw, i mi ta bisa, koe mi no ta gusta un meester neutral, mi no por aprecio. Neutralidad den asuntoe di opinion ta coe di mas deshonroso, koe mi conoce riba mundoe. Mi ta poentra, kiko e meester ai ta? E tin un

opinion, ó é no tin ningun? Si é tin opinion, é meste scondé. Mira ai un ehemplo, koe bo kier doena bo jioenan. En caso é no tin ningun opinion.....Mi ta poentra bo ki sorto di homber é meste ta, é instructor-ai, koe kier haci muchanan bira hende, i koe no tin ningun conviccion di creencia. Mi ta repeti anto, koe un school neutral ta un school deshonroso; si, koe é no por existi, ó, si é ta existi, hende meste verguenza pé."

Te aki ainda ta un Republicano di sanger, ta Jules Simon ta huzga ensenjanza neutral; ma scucha é mees orador-ai un poco mas, i boso lo tende, koe no ta catolica fanaticonan só ta sostene koe obheto principal di e ensenjanza ta: saca religion i Dios foi sociedad, ma koe Jules Simon també ta sostene esai den Camara di Republica Frances. E orador republicano-ai dici: "Na principio di e lucha-aki nan a bisa nos: ta solamente contra e congregacion ilegalnan koe nos ta bai aplica e leynan koe ta existi. Esai ta nos derecho, i solamente nos kier haci lo ke nos gobiernoe anteriornan a haci. Esai tabata gritar asina duroe posibel, mientras nan tabata bisa nos a secretoe den nos orea: ta contra Jesuitanan. Asina nan a coemiza declara guerra na e congregacion ilegalnan; despues nan a sigi e leynan contra broedernan di school Cristiannan i contra Zusteran, koe no por ta reconocer como congregacion ilegal. Coe poco palabrá: eclesiasticonan mester a sali foi school, i coe nan, naturalmente, ensenjanza di religion, pasobra mientras tantoe nan ta sinja religion den school i nan permiti eclesiasticonan ai, separacion di Iglesia foi Estado lo no ta completo i school neutral lo no por biba. Nan a coemiza anto coe poersigi Jesuitanan; riba Jesuita a sigi pader nan di moendoe, riba pader di mundoe a sigi Catholicanan, i riba catolica a sigi poersigimientoe contra Cristiannan, si, hasta tabatin un momentoe, koe nan a reconece nos, pover deistanan (hende koe ta kere na Dios), como vryvogel."

Pa caba nos ta repeti algun palabrá mas di e mees Republicano Jules Simon: "Neutralidad no por ta bon, é ta conduci hende na consecuencia singular, i, maské é no haci esai, ta suficiente koe neutralidad existi, pa é deshonra meesternan i pa e haci un school peligroso."

Literatura immoral na Noord-Amerika.

Der Christliche Botschafter, un courant americano a scribi algun dia pasar e siguiente articulo-aki:

"Ta un hecho generalmente conocir, koe immoralidad ta reina di un manera espantoso den hubentud Americano, i koe esai ta aumenta dia pa dia.

Mucha homber i muhernan ta combensa coe otro riba cos, koe nan no meste tabata conoce ainda. Mucha muhernan di poco edad ta diberti nan coe combersacion maloe i indecente. Causa principal di e situacion tristoe-ai ta e novelanan, koe tantoe mucha homber como muhernan ta leza constantemente i di un manera koe no tin ehemplo. Tin sociedad organizar, koe ta esparce toer bagamunderia, pa tira hubentud enteramente den abismo di perdicion.

"Na New-York senyor Andrew I Comstock a toema riba dié di caba coe literatura escandalosa. Den poco tempoe el a cohe 140.000 mil obra sushi. Bendedornan di boeki i prenci dohonestonan tabata kehar, i ai tabata bini na luz descubrimientoenan di mas mahos! Nan a bin haja sabi koe hopi school haltos di mucha muher tabata jeen di e productonan-ai. Di diferente manera nan tabata introduci boeki i prenci immoralnan den school, hasta den bouquet di flor i den cos di suco. Senyor Comstock a descubri i confisca cerca bendedoe i editornan mas di 15.000 carta di muchanan di school, tantoe homber como muher, den cual nan ta encarga toer sorto di boeki immoral. Tata i Mamanan no tin ni di mas minimo sospecho koe, hasta den di mihor school di

